

Eugenia Murawska-Ciałowicz i Marcin Zawadzki

Higiena

Podręcznik dla studentów
wydziałów kosmologii

WGÓRNICKI
M WYDAWNICTWO
MEDYCZNE

Eugenia Murawska-Ciałowicz
Marcin Zawadzki

Higiena

Podręcznik dla studentów
wydziałów kosmetologii

Górnicki Wydawnictwo Medyczne
Wrocław 2011

Spis treści

Wstęp	IX
1. Zdrowie i promocja zdrowia	1
Zdrowie – ewolucja pojęcia	1
Promocja zdrowia.....	3
ŚRODOWISKO NATURALNE CZŁOWIEKA	5
2. Stan środowiska naturalnego	7
Podsumowanie	8
3. Higiena powietrza	9
Zanieczyszczenia pyłowe	9
Zanieczyszczenia gazowe	11
Smog	11
Skutki zdrowotne zanieczyszczenia powietrza.....	13
Globalne skutki zanieczyszczenia powietrza.....	13
Efekt cieplarniany	13
Kwaśne deszcze	14
Dziura ozonowa.....	15
Podsumowanie	16
4. Higiena wody	17
Charakterystyka wód występujących w przyrodzie	17
Klasyfikacja czystości wód powierzchniowych	19
Nadzór nad jakością wody	19
Charakterystyka fizycznych wskaźników jakości wody	20
Charakterystyka chemicznych wskaźników jakości wody	21
Charakterystyka biologicznych wskaźników czystości wody	23
Źródła zanieczyszczeń wód i ich rodzaje.....	24
Metody oczyszczania wody	24
Zanieczyszczenia wtórne wody.....	26
Podsumowanie	28
5. Higiena gleby	29
Właściwości fizyczne gleby.....	29
Właściwości chemiczne gleby.....	29
Właściwości biologiczne gleby	30
Samoczyszczanie gleby	30
Podsumowanie	31
ŚRODOWISKO PRACY W GABINECIE KOSMETYCZNYM	33
6. Ksenobiotyki	35
Wchłanianie	35
Wchłanianie drogą pokarmową	36
Wchłanianie drogą wziewną	36
Wchłanianie przez skórę.....	37
Dystrybucja	38
Biotransformacja.....	39
Wydalanie	40
Podsumowanie	41
7. Czynniki chemiczne	43
Związki nieorganiczne	43
Pierwiastki	43
Związki chemiczne (nieorganiczne).....	45
Związki organiczne	52
Węglowodory.....	53

Alkohole	54
Fenole	56
Aldehydy i ketony	56
Aminy	57
Kwasy karboksylowe	57
Hydrokwasy karboksylowe	58
Substancje toksyczne w środowisku pracy	58
Substancje drażniące w środowisku pracy	59
Działanie na narząd wzroku	60
Działanie na skórę	60
Działanie na układ oddechowy	60
Substancje uczulające w środowisku pracy	61
NDS, NDSCh, NDŚP	62
Ustawa o substancjach chemicznych	64
Podsumowanie	64
8. Czynniki fizyczne	67
Promieniowanie elektromagnetyczne	67
Pole elektromagnetyczne	69
Promieniowanie o niskiej częstotliwości	69
Promieniowanie radiowe i mikrofalowe	71
Promieniowanie podczerwone	73
Promieniowanie widzialne	75
Podsumowanie	77
Promieniowanie jonizujące	78
Skutki biologiczne promieniowania jonizującego na organizm	79
Podsumowanie	81
Promieniowanie ultrafioletowe	81
Charakterystyka promieniowania UV	81
Biologiczne konsekwencje oddziaływania UV na organizm	83
Skutki negatywne działania promieniowania UV na organizm	87
Podsumowanie	93
Promieniowanie laserowe i lasery	94
Definicje	94
Rodzaje laserów	94
Zastosowanie laserów w medycynie	95
Zastosowanie laserów w kosmetologii	95
Efekty działania lasera	96
Bezpieczeństwo i higiena pracy z laserami	97
Podsumowanie	99
Hałas słyszalny	100
Anatomia narządu słuchu	100
Charakterystyka hałasu	100
Podsumowanie	104
Infradźwięki	105
Źródła infradźwięków	105
Wpływ infradźwięków na organizm ludzki	105
Higiena pracy z infradźwiękami	106
Podsumowanie	106
Ultradźwięki	106
Źródła ultradźwięków	106
Wpływ ultradźwięków na organizm ludzki	107
Higiena pracy z ultradźwiękami	107
Wykorzystanie ultradźwięków w kosmetologii	108
Podsumowanie	108
Wibracje, choroba wibracyjna i kinetozy	108
Definicja	108
Oddziaływanie drgań na człowieka	109
Wibracje ogólne	109
Wibracje miejscowe	110
Kinetoza	111
Podsumowanie	111

9. Czynniki biologiczne	113
Definicja	113
Podziały czynników biologicznych	113
Omówienie poszczególnych grup czynników biologicznych	114
Priony	114
Wirusy	114
Bakterie	115
Grzyby	117
Pasożyty	118
Zwierzęta i rośliny	118
Substancje i struktury wytwarzane przez organizmy żywe	118
Podsumowanie	120
10. Choroby zakaźne skóry	121
Ochrona skóry przed czynnikami biologicznymi	121
Zakażenia gronkowcowe	121
Zapalenie mieszków włosowych	122
Figówka	122
Czyrak	122
Zakażenia paciorkowcowe	123
Róża	123
Grzybice	123
Grzybica stóp	123
Grzybica paznokci	123
Choroby wirusowe	124
Opryszczka zwykła	124
Półpasiec	124
Choroby pasożytnicze skóry	125
Wszawica głowy	125
Wszawica łonowa	125
Świerzb	125
Uwagi praktyczne	126
Podsumowanie	127
11. Choroby przenoszone drogą płciową	129
Kiła	129
Przeniesienie krętków	129
Przebieg zakażenia kiłą	129
Kiła wczesna	130
Kiła późna	131
Rzeżączka	132
Epidemiologia i szerzenie się rzeżączki	132
Rzeżączka u kobiet	132
Rzeżączka u mężczyzn	133
Inne postaci zakażenia <i>N. gonorrhoeae</i>	133
Zakażenia wirusem CMV	133
Zakażenia wirusami grupy HPV	133
Brodawki zwykłe	134
Brodawki stóp	134
Brodawki płaskie	134
Brodawki płciowe	134
Zakażenia wirusem HIV	134
Zakażenia wirusami zapalenia wątroby	135
Zakażenie wirusem HBV	135
Postępowanie poekspozycyjne	135
Zakażenie wirusem HCV	136
Podsumowanie	137
12. HIV i AIDS	139
Epidemiologia zakażeń HIV	139
Wirus HIV	140
Mechanizm zakażenia	140
Drogi zakażenia	140
Droga płciowa	140

Droga krwiopochodna	140
Zakażenie w czasie ciąży	141
Przebieg zakażenia	141
Profile zakażenia	141
Kategorie zakażenia	142
Objawy zakażenia	142
Postępowanie poekspozycyjne	143
Podsumowanie	145
13. Body piercing – przekłuwanie ciała	147
Definicja	147
Wyposażenie gabinetu do body piercingu.....	147
Miejsca przekłucia ciała	149
Zasady przekłuwania ciała	149
Higiena zakolczykowanego miejsca	150
Przeciwwskazania do body piercingu	151
Powikłania po body piercingu	152
Podsumowanie	154
14. Higiena pomieszczeń	157
Zespół złego budownictwa.....	157
Tworzywa sztuczne	158
Formaldehyd	159
Azbest	161
Dym tytoniowy	163
Radon	166
Schorzenia zależne od budownictwa	166
Podsumowanie	167
15. Dezynfekcja i sterylizacja	169
Zasady wyjaławiania (sterylizacji).....	169
Sterylizacja ciepłem wilgotnym	170
Sterylizacja suchym, gorącym powietrzem.....	170
Sterylizacja gazowa	171
Sterylizacja radiacyjna	172
Sterylizacja chemiczna	172
Kontrola procesu sterylizacji	172
Czynniki wpływające na przebieg sterylizacji	174
Dezynfekcja	174
Fizyczne metody dezynfekcji	174
Metody chemiczno-termiczne.....	175
Metody chemiczne	175
Podsumowanie	178
16. Zasady sanitarne w gabinecie kosmetycznym	181
Podstawowe zasady higieny personelu w gabinecie kosmetycznym	182
Zasady dotyczące pracy z preparatami służącymi do dezynfekcji i sterylizacji	182
Jak przygotować roztwór roboczy	183
Wymagania dotyczące pomieszczenia	184
Wymagania sanitarne w stosunku do solarium	185
Odpady po zabiegach	185
17. Zagadnienia prawne pracy w gabinecie kosmetycznym.....	187
Rozporządzenie o zasadach higieny w gabinetach kosmetycznych	187
Rozporządzenie o higienie w zakładach posiadających substancje chemiczne	187
Rozporządzenie o substancjach chemicznych	187
Wykaz prac zabronionych kobietom	188
Ustawa o kosmetykach i jej zmiany	189
Rozporządzenie o dozwolonych i zabronionych składnikach kosmetyków	190
Rozporządzenie dotyczące procedur pobierania próbek kosmetyków	191
Rozporządzenie dotyczące zgłaszania nowych kosmetyków oraz informowania o zachorowaniach po użyciu kosmetyków	191
Rozporządzenie o kategoriach produktów kosmetycznych.....	192
Ustawa o substancjach i preparatach chemicznych	192
Ustawy dotyczące zasad dezynfekcji i sterylizacji	192
Piśmiennictwo	193